31984L0005

NÕUKOGU TEINE DIREKTIIV, 30. detsember 1983, mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta

(84/5/EMÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 100,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ([1])

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, ([2])

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust ([3])

ning arvestades, et:

direktiiviga 72/166/EMÜ, ([4]) muudetud direktiiviga 72/430/EMÜ, ([5]) ühtlustas nõukogu liikmesriikide õigusaktid, mis käsitlevad mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse rakendamist;

direktiivi 72/166/EMÜ artikli 3 kohaselt on iga liikmesriik kohustatud võtma kõik vajalikud meetmed tagamaks, et sõidukite kasutamisel, mille põhiasukoht on tema territooriumil, on tsiviilvastutus kaetud kindlustusega; kaetud vastutuse ulatus ja kindlustuskaitse tingimused tuleb kindlaks määrata kõnealuste meetmete põhjal;

eri liikmesriikide õigusaktides on siiski märkimisväärseid erinevusi kõnealuse kindlustuskaitse kohustuse ulatuses; need erinevused mõjutavad otseselt ühisturu loomist ja toimimist;

kindlustuskaitse kohustuse laiendamine on eelkõige põhjendatud ka varakahjuga kaasnevale vastutusele;

summad, mille puhul kindlustamine on kohustuslik, peavad igal juhul tagama kannatanutele piisava hüvitise, olenemata sellest, millises liikmesriigis õnnetus juhtub;

tuleb ette näha organ, kes tagaks, et kannatanu ei jääks hüvitisest ilma, kui õnnetuse põhjustanud sõiduk on kindlustamata või tundmatu; ilma et muudetaks liikmesriikides kohaldatavaid sätteid, mis käsitlevad kõnealuse organi makstava hüvitise esmajärgulist või teisejärgulist laadi ja regressi suhtes kohaldatavaid eeskirju, on oluline sätestada, et sellises õnnetuses kannatanu saaks kõigepealt pöörduda vahetult nimetatud organi poole; liikmesriikidele tuleks anda võimalus kohaldada kõnealuse organi poolt hüvitise maksmise suhtes teatavaid piirangutega erandeid ja sätestada, et tundmatu sõiduki poolt varakahju hüvitamine võib pettuseohu vältimiseks olla piiratud või välistatud;

kannatanute huvides on, et teatavate erandiklauslite mõju piirduks kindlustusandja ja õnnetuse põhjustanud isiku omavaheliste suhetega; varastatud või vägivaldselt omandatud sõidukite puhul võivad liikmesriigid kindlaks määrata, et hüvitist maksab eespool nimetatud organ;

([1]) EÜT C 214, 21.8.1980, lk 9 ja EÜT C 78, 30.3.1982, lk 17.
([2]) EÜT C 287, 9.11.1981, lk 44.
([3]) EÜT C 138, 9.6.1981, lk 15.
([4]) EÜT L 103, 2.5.1972, lk 2.
([5]) EÜT L 291, 28.12.1972, lk 162.

kõnealuse organi finantskohustuste leevendamiseks võivad liikmesriigid sätestada teatava omavastutuse kohaldamise, kui organ maksab hüvitist kindlustamata sõidukite või olenevalt asjaoludest varastatud või vägivaldselt omandatud sõidukite poolt varale tekitatud kahjude eest;

kindlustatu, sõidukijuhi või muu õnnetuse eest vastutava isiku perekonnaliikmetele tuleks isikukahju eest pakkuda kaitset, mis on võrreldav kolmandatele isikutele pakutava kaitsega;

kindlustuse kontrollimise kaotamine oleneb sellest, kas vastuvõtva riigi liikluskindlustuse rahvuslik büroo tagab hüvitise kahjude eest, mille on tekitanud sõiduk, mille põhiasukoht on teises liikmesriigis; kõige mugavam moodus määratlemaks, kas sõiduki põhiasukoht on teatavas liikmesriigis, on selle riigi registreerimismärk asjaomasel sõidukil; seetõttu tuleks direktiivi 72/166/EMÜ artikli 1 lõike 4 esimest taanet vastavalt muuta;

pidades silmas lähteolukorda teatavates liikmesriikides seoses ühest küljest miinimumsumma ja teisest küljest eespool nimetatud organi poolt varakahjude puhul kohaldatava kindlustuskaitse ja omavastutusega, tuleks sätestada üleminekumeetmed, et kõnealustes liikmesriikides käesoleva direktiivi miinimumsummasid ja nimetatud organi poolt varakahjude eest makstavat hüvitist käsitlevaid sätteid järk-järgult kohaldada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

1. Direktiivi 72/166/EMÜ artikli 3 lõikes 1 nimetatud kindlustus peab kohustuslikus korras katma nii varakahjud kui ka isikukahju.

2. Ilma et see piiraks võimalike liikmesriikides sätestatud suuremate tagatiste kohaldamist, nõuab iga liikmesriik, et summad, mille puhul selline kindlustus on kohustuslik, on vähemalt:

— isikukahju puhul 350 000 eküüd, kui on ainult üks kannatanu; kui üks nõue hõlmab rohkem kui üht kannatanut, korrutatakse nimetatud summa kannatanute arvuga,

— varakahju puhul 100 000 eküüd nõude kohta olenemata kannatanute arvust.

Liikmesriigid võivad eespool nimetatud miinimumsummade asemel näha ette 500 000 eküü suuruse miinimumsumma isikukahju puhul, kui üks nõue hõlmab rohkem kui üht isikut, või isikukahju ja varakahjude puhul üldise miinimumsumma 600 000 eküüd nõude kohta olenemata kannatanute arvust või kahjude laadist.

3. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab mõiste "eküü" arvestusühikut, mis on määratletud määruse (EMÜ) nr 3180/78 ([1]) artiklis 1. Omavääringu konverteerimisväärtus, mida kasutatakse järjestikustel nelja-aastastel ajavahemikel alates iga ajavahemiku esimese aasta 1. jaanuarist, on konverteerimisväärtus eelmise septembri viimasel päeval, mille kohta on olemas eküü konverteerimisväärtused kõigis ühenduse vääringutes. Esimene ajavahemik algab 1. jaanuaril 1984.

4. Iga liikmesriik loob organi või annab volitused mõnele organile, kelle ülesandeks on maksta vähemalt kindlustuskohustuse piires hüvitist varakahjude või isikukahju eest, mille on põhjustanud tundmatu sõiduk või sõiduk, mille puhul ei ole lõikes 1 sätestatud kindlustuskohustus täidetud. See säte ei piira liikmesriikide õigust pidada kõnealuse organi makstavat hüvitist subsidiaarseks või mittesubsidiaarseks ega õigust sätestada nõuete lahendamine kõnealuse organi ja õnnetuse põhjustanud isiku või isikute ja muude kindlustusandjate või sotsiaalkindlustusorganite vahel, kes peavad kannatanule seoses sama õnnetusjuhtumiga hüvitist maksma.

Kannatanu võib igal juhul pöörduda otse kõnealuse organi poole, kes on pärast seda, kui ta on kannatanult nõutud teabe saanud, kohustatud andma talle põhjendatud vastuse võimaliku hüvitise maksmise kohta.

Liikmesriigid võivad vabastada kõnealuse organi hüvitise maksmisest, kui tegemist on isikutega, kes sisenesid kahju tekitanud sõidukisse vabatahtlikult, ja organ suudab tõestada, et need isikud teadsid, et sõiduk oli kindlustamata.

Liikmesriigid võivad piirata kõnealuse organi poolt makstavat hüvitist või ta selle maksmisest vabastada, kui varakahju on tekitanud tundmatu sõiduk.

Peale selle võivad nad tundmatu sõiduki tekitatud varakahju puhul lubada kuni 500 eküü suurust kannatanu omavastutust.

Lisaks sellele kohaldab iga liikmesriik kõnealuse organi poolse hüvitise maksmise suhtes oma õigusnorme, ilma et see piiraks ühtegi teist kannatanule soodsamat tava.

([1]) EÜT L 379, 30.12.1978, lk 1.

Artikkel 2

1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed tagamaks, et kõiki direktiivi 72/166/EMÜ artikli 3 lõike 1 kohaselt väljaantud kindlustuspoliisis sisalduvaid õigusaktide sätteid või lepingu tingimusi, millega jäetakse kindlustuse alt välja sõidukid, mida kasutavad või juhivad:

— isikud, kellel ei ole selleks otseseid või kaudseid volitusi, või

— isikud, kellel ei ole asjaomase sõiduki juhtimiseks vajalikku juhiluba, või

— isikud, kes rikuvad asjaomase sõiduki seisukorda ja turvalisust käsitlevaid tehnonõudeid, mis on sätestatud õigusaktides,

peetakse direktiivi 72/166/EMÜ artikli 3 lõike 1 kohaldamisel õigustühisteks, kui tegemist on õnnetuses kannatanud kolmandate isikute nõuetega.

Esimeses taandes nimetatud sätetele või tingimustele võib siiski tugineda isikute puhul, kes sisenesid kahju tekitanud sõidukisse vabatahtlikult, juhul kui kindlustusandja suudab tõendada, et nad teadsid, et sõiduk oli varastatud.

Liikmesriigid võivad oma territooriumil toimunud õnnetuste puhul loobuda esimese lõike sätete kohaldamisest, kui kannatanu võib kantud kahju eest hüvitist saada sotsiaalkindlustusorganilt.

2. Varastatud või vägivaldselt omandatud sõidukite puhul võib liikmesriik näha ette, et kindlustusandja asemel maksab käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimustel hüvitist artikli 1 lõikes 4 määratletud organ; kui sõiduki põhiasukoht on teises liikmesriigis, ei või kõnealune organ esitada nõuet ühegi kõnealuse liikmesriigi organi vastu.

Liikmesriigid, kes on varastatud või vägivaldselt omandatud sõidukite puhul ette näinud, et hüvitist maksab artikli 1 lõikes 4 nimetatud organ, võivad varakahju puhul näha ette kannatanu kuni 250 eküü suuruse omavastutuse.

Artikkel 3

Kui kindlustatu, sõidukijuhi või muu tsiviilõiguse kohaselt õnnetuse puhul vastutava isiku vastutus on kaetud artikli 1 lõikes 1 nimetatud kindlustusega, ei jäeta tema perekonnaliikmeid sellise sugulussuhte tõttu isikukahju korral kindlustusest välja.

Artikkel 4

Direktiivi 72/166/EMÜ artikli 1 lõike 4 esimene taane asendatakse järgmisega:

"— selle riigi territoorium, mille registreerimismärki sõiduk kannab või."

Artikkel 5

1. Liikmesriigid muudavad oma siseriiklikke õigusnorme käesoleva direktiivi järgimiseks hiljemalt 31. detsembril 1987. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

2. Selliselt muudetud õigusnorme hakatakse kohaldama hiljemalt 31. detsembrist 1988.

3. Olenemata lõikest 2:

a) on Kreeka Vabariigil aega kuni 31. detsembrini 1995, et tõsta tagatised artikli 1 lõikele 2 vastavale tasemele. Kui ta kasutab nimetatud võimalust, peab tagatis kõnealuses artiklis sätestatud summade puhul olema:

— rohkem kui 16 % hiljemalt 31. detsembriks 1988,

— 31 % hiljemalt 31. detsembriks 1992;

b) teistel liikmesriikidel on aega kuni 31. detsembrini 1990, et tõsta tagatised artikli 1 lõikele 2 vastavale tasemele. Liikmesriigid, kes kasutavad nimetatud võimalust, peavad suurendama tagatisi lõikes 1 nimetatud kuupäevaks summa võrra, mis on vähemalt pool 1. jaanuaril 1984 kehtinud tagatiste ja artikli 1 lõikes 2 sätestatud summade vahest.

4. Olenemata lõikest 2:

a) Itaalia Vabariik võib sätestada, et artikli 1 lõike 4 viienda lõiguga ettenähtud omavastutuse suurus on 1 000 eküüd kuni 31. detsembrini 1990;

b) Kreeka Vabariik ja Iirimaa võivad sätestada, et:

— artikli 1 lõikes 4 nimetatud organi makstavat hüvitist varakahju eest ei teostata kuni 31. detsembrini 1992,

— kuni 31. detsembrini 1995 on artikli 1 lõike 4 viiendas lõigus nimetatud omavastutus ja artikli 2 lõike 2 teises lõigus nimetatud omavastutus 1 500 eküüd.

Artikkel 6

1. Komisjon esitab hiljemalt 31. detsembril 1989 nõukogule aruande olukorra kohta liikmesriikides, kes kasutavad artikli 5 lõike

3 punktis a ja artikli 5 lõike 4 punktis b sätestatud üleminekumeetmeid, ning esitab vajaduse korral ettepaneku nimetatud meetmete läbivaatamiseks toimunud arengut silmas pidades.

2. Komisjon esitab hiljemalt 31. detsembril 1993 nõukogule arenguaruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta ning vajaduse korral ka ettepanekud eelkõige artikli 1 lõigetes 2 ja 4 sätestatud summade kohandamise kohta.

Artikkel 7

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 30. detsember 1983

Nõukogu nimel

eesistuja

G. VARFIS